

ד' אלו

משניות מבוארות מסכת מקנאות פרק ו

מזחילין בו. (1) גל מים שנתלש מן הים הסוער ובו ארבעים סאה ונפל הגל על האדם טמא ועל הכלים הטמאים, הרי הן האדם והכלים טהורין לחלוטין, אבל למעשר ועל ולתרומה ולקדשים צריך פגנה. סתם טהורין וזאת קרבי יוסי דלעיל במשנה ד', דסובר כל המים שנתן בוהחלו.

1 גל שנתלש ובו ארבעים סאה ונפל על האדם ועל הכלים, טהורים. כל מקום שיש בו ארבעים סאה, טובלין ומטבילין. מטבילין בהריצין ובנעיצים ובפרסת החמור המערבת בבקעה. בית שמאי אומרים, מטבילין בחרדלית. בית הלל אומרים, אין מטבילין. ומוזים שהוא גודר כלים וטובל בהם. וכלים שגדר בהם, לא הטבילו:

פרק ו א כל המערב למקוה, כמקוה. חורי המערה וסדקי המערה, מטביל בהם כמה שהם. עוקת המערה, אין מטבילין בה אלא אם כן היתה נקובה כשפופרת הנוד. אמר רבי יהודה, אימתי, בזמן שהיא מעמדת עצמה אכל אם איה מעמדת עצמה, מטבילין בה כמה שהיא: **ב** דלי שהוא מלא כלים והטבילין, הרי אלו טהורים. **ו** אם לא טבל, (אין המים מערבין), עד שיהיו מערבין כשפופרת הנוד: **ג** שלשה מקנאות, בזה עשרים סאה (ובזה עשרים סאה), ובה עשרים סאה מים שאובין, והשואב מן הצד, ויגדו שלשה וטבלו בהן ונתערבו, המקנאות טהורין והטובלים טהורים. הנה השואב באמצע, והשואב מן הצד, ויגדו שלשה וטבלו בהן, ונתערבו, המקנאות טהורין, והטובלין טהורין, ואפלו השלישי. דהרי כששני המקנאות הכשרין נתחברו, אין שער ארבעים סאה, וכשמתחבר להן השואב, הוכשרו מים מים לטבילה. כיון שהמים הכשרין צפין על גביה, ואם היה השואב באמצע ומפסיק בין שני המקנאות הכשרין, ויגדו שלשה וטבלו בהם ונתערבו, הרי המקנאות כמו שהיו, כיון שהמים של השואבין כאין דרך המסכה איש פוסל את עשרים הסאה הכשרין, והטובלים הרי הן כמות שהיו, דנשארו טמאים, דלא נתכשרו המקנאות, כיון שלא נתחברו שתי הכשרין.

פרש משנה זאת קשה מאוד, דאם כן יוצא לנו דרבי יוסי פליג אפית הלל דאמר ליעיל (משנה ה) כל דבר שהוא מקבל טמאה אין מזחילין בו. ואולי לפרש הרמב"ם שהבאנו שם דמרי רק בלעשות אותו וחלוץ ולא לענין לעשותו לשבון, וענין בתרי"ט ובשאר מפרשים דגם לפרש הרמב"ם קשה, דזיל בטר עמיה דצריך שלא יעשה מקוה בדבר המקבל טמאה. ומתרץ דיהיה טוהר דקרא אעקר הנה, הני עקר עשית שהקרה קאי ולא מניעה. והכא הגלי מונע שלא יהיו וחלוץ אינו מניעה פלגל טהרה, וצריך עיון.

פרק ו א כל המערב למקוה פרש כל המים שהם בצד ארבעים סאה הכשרים, דנים כמקוה, כגון חורי המערה וסדקי המערה, מטביל בהם כמה שהן, דחשיבי כמקוה עצמה, אפלו יש בהן רק מים מעטין ותערובתן עם מי המערה רק כרוחב שעה, מתר לטביל בפקדון כלים קטנים, אבל עוקת המערה, גומא שפקרע שבשולי המערה, אין מטבילין בה אלא אם כן היתה נקובה ומתערבת למקוה בחור שהוא גודל כשפופרת הנוד. אמר רבי יהודה לפרש דברי תנא קמא, אימתי צריך חברו ששפורה נוד כיון שהיא מעמדת את עצמה, שאם יטבל בעצמה אין הגג נטל מאליה, אבל אם אינה מעמדת את עצמה וביעה

הקפה טמאין, אין צריך להעלותו דרך שוליהו, דללקמן פרק ז משנה ה, אלא מטבילין אותן ומעלין אותן כדוקן, דהיינו שבהן אין חשבוני שאובין. (1) וקטור שבמקוה, כל חרס טמא שנשבר לשנים, והיא במים ושפתה למעלה מן המים, והטביל בה את הכלים, טהור מטמאתו, אבל טמאין הם על גבי כלי חרס, דקשמגביהו מן המים ונתרם הארץ שעל גבן מאיר הגסטקרא וחוזר הקלי חרס ומטמא את הכלים, דאין כלי חרס מטמאין כמקוה, אבל אם היה המים צפין על גביו כל שהן, שקל הגסטקרא בתוך המים, הרי הכלים טהורין, ואינו מטמאם מאיר הגסטקרא. מעין היצא מן התור והתור הוא ממלי חרס והנה טמא, ויגדו וטבל בתומו, הוא טהור וידין טמאות מאיר התור, שאין כלי חרס מטמא האדם, אבל ידין מטמאין מאירו, דנתן כפרק שלם, או אפלו באחד עשרים סאה ובשני עשרים סאה, ומתערבו המים דרך חריץ או נקב, שערד לרצוה נקבב כשפופרת הנוד כענינה וטבילין בפי וטבילין, והני כנה שנתנין בפי וטבילין לחומרא, וכן כיון המים שמתמא בכזית וזית מן הנבלה ובעדשה מן השרץ, כל שיעמדת כשפופרת הנוד, ממעטה, רבן שמעון בן גמליאל אומר, כל שהוא מקבית המים, טהור, ואינו ממעט את העשור, לכן תולעים אדומים אין ממעטין מהשער. (ח) מטמאין את המקנאות, העליון שהיה מים שאובין בגובה סאה, משיקין אותו מן התחתון שיש בו מי גשמים. והרחוק משיקין אותו מן הקרוב, ולא חשיבין שמה בא אדם והפסיק השקתו ולא עלתה לו טבילתו. כיצד משיקין המקנאות, מביא סוול שחרס או של אבר, וכן על עץ או עצם,

מסכת מקנאות פרק ו משניות מבוארות

ומניח ידו תחתיו כל חסלו, עד שהוא מתמלא מים מבואר חללו, ומושכו ומשיכו אפלו כשעה דיו, דמן התורב שאובין כשרים, ולכן הללו דבר שהוא מברבן, והני במקוה שיש בה ארבעים סאה, אבל אם היה העליון חסר משעורו, אין די בהשקה כשערה, דאפלו רבי יהודה (בבבאי טו) שפקל, כיעי טופח על

מנת להספיק. היה העליון ארבעים סאה מים כשרים, ובתחתון אין כלום, ממלא בפתח מים שאובים ונותן לעליון עד שירדו לתחתון ארבעים סאה, דכיון שיש במקוה ארבעים סאה מים כשרים כל מים שאובין שבתוכו אין פוסלין אותו, וכמה מים שיטן בו כלם כשרים וטבילין. (2) כולת שבין שתי מקנאות שנסדק בשתי, הני לארד המקוה מלמעלה עד למטה, מצטרף, ואם היו בשתי המקנאות יחד ארבעים סאה, מצטרפין, ולערב אם נסדק לרוב המקוה, מימין לשמאל, אין מצטרף עד שיהא במקום אחד סדק כשפופרת הנוד, דמה שבי אסדק סותם את הנקב, רבי יהודה חולף חלוף הדברים, אם נסדק לרחב, חשבינן מה ששמעל לרוב כאילו אינו, ואם נסדק לארך צריך שיהא במקום אחד כשפופרת הנוד, וקרינן ב' המקנאות זה בתוך זה על רום כקלפת השום, הני אפלו הפריצה דקה כקלפת השום, ועל רחב כשפופרת הנוד, ורחב שתי אצבעות, כיון שהמים מתחברים שם למעלה טי בזה לצרף שתי המקנאות. (3) האביק שבמרוחץ, כמי כלי של מתכות שהוא משוקע

המים שבאמבטיה שהיו בפרקע, כשרים לטבילה, ואחר שרצו בפנים שבמרוחץ טבלו במרוחץ, ויש בו נקב, דבשומאין המים שבאמבטיה מרב טבילות, פותחין הנקב ויוצאין המים שבאמבטיה וסותמין הנקב וממשיכין לו מים נקיים, בזמן שהוא באמצע פוסל האמבטיה לטבילה, לפי שקל המים נמשכין על גביה, ומים הגרויין על גבי כלים פסולין, ואם הנקב מן הצד, הני בתחתונו, בצד כתיב האמבטיה, אינו פוסל, מפני שהוא במקוה סמוך למקוה אחרת, דרק המים שבאביק פסולין, אבל שאר המים הני ליה מקוה כשר שהוא סמוך למקוה שאוב, ומים פסולים סמוך למים כשרים לא פסלי אפלו טעגים זה בזה, דברי רבי מאיר, והקמים אומרים אם מקבלת דאביק רביעית מים כשרים עד שלא יגיעו המים לאביק, כשר משום דאביק הוא שער מקוה מדאורייתא להטביל בה מחטים ונזורות, וכיון שיש בו רביעית בין באמצע בין מן הצד, כשר, ואם לאו, שאין לו מקום קבלת רביעית, פסול. רבי אלעזר ברי דצוק אומר, אם מקבל האביק כל שהוא פסול, רבי אלעזר ברבי צדוק אומר, אם מקבל האביק כל שהוא, פסול:

באמבטיה, המים שבאמבטיה שהיו בפרקע, כשרים לטבילה, ואחר שרצו בפנים שבמרוחץ טבלו במרוחץ, ויש בו נקב, דבשומאין המים שבאמבטיה מרב טבילות, פותחין הנקב ויוצאין המים שבאמבטיה וסותמין הנקב וממשיכין לו מים נקיים, בזמן שהוא באמצע פוסל האמבטיה לטבילה, לפי שקל המים נמשכין על גביה, ומים הגרויין על גבי כלים פסולין, ואם הנקב מן הצד, הני בתחתונו, בצד כתיב האמבטיה, אינו פוסל, מפני שהוא במקוה סמוך למקוה אחרת, דרק המים שבאביק פסולין, אבל שאר המים הני ליה מקוה כשר שהוא סמוך למקוה שאוב, ומים פסולים סמוך למים כשרים לא פסלי אפלו טעגים זה בזה, דברי רבי מאיר, והקמים אומרים אם מקבלת דאביק רביעית מים כשרים עד שלא יגיעו המים לאביק, כשר משום דאביק הוא שער מקוה מדאורייתא להטביל בה מחטים ונזורות, וכיון שיש בו רביעית בין באמצע בין מן הצד, כשר, ואם לאו, שאין לו מקום קבלת רביעית, פסול. רבי אלעזר ברי דצוק אומר, אם מקבל האביק כל שהוא פסול, רבי אלעזר ברבי צדוק אומר, אם מקבל האביק כל שהוא, פסול:

באמבטיה, המים שבאמבטיה שהיו בפרקע, כשרים לטבילה, ואחר שרצו בפנים שבמרוחץ טבלו במרוחץ, ויש בו נקב, דבשומאין המים שבאמבטיה מרב טבילות, פותחין הנקב ויוצאין המים שבאמבטיה וסותמין הנקב וממשיכין לו מים נקיים, בזמן שהוא באמצע פוסל האמבטיה לטבילה, לפי שקל המים נמשכין על גביה, ומים הגרויין על גבי כלים פסולין, ואם הנקב מן הצד, הני בתחתונו, בצד כתיב האמבטיה, אינו פוסל, מפני שהוא במקוה סמוך למקוה אחרת, דרק המים שבאביק פסולין, אבל שאר המים הני ליה מקוה כשר שהוא סמוך למקוה שאוב, ומים פסולים סמוך למים כשרים לא פסלי אפלו טעגים זה בזה, דברי רבי מאיר, והקמים אומרים אם מקבלת דאביק רביעית מים כשרים עד שלא יגיעו המים לאביק, כשר משום דאביק הוא שער מקוה מדאורייתא להטביל בה מחטים ונזורות, וכיון שיש בו רביעית בין באמצע בין מן הצד, כשר, ואם לאו, שאין לו מקום קבלת רביעית, פסול. רבי אלעזר ברי דצוק אומר, אם מקבל האביק כל שהוא פסול, רבי אלעזר ברבי צדוק אומר, אם מקבל האביק כל שהוא, פסול: